

school niet is geleverd, wel waarschijnlijk is gemaakt. De mate van waarschijnlijkheid hangt af van de subjectieve waardeering van het gevonden lengteverschil tusschen scolioselijders en andere kinderen.

Dat het aantal der afwijkingen toeneemt met den leeftijd, is herhaaldelijk vastgesteld. Dat het aantal scolioselijders grooter is bij meergegoeden dan bij mingevoeden, was mij uit de literatuur niet bekend, en hierop berust voornamelijk mijn bewijsvoering. Het hangt er dus van af, of dit verschil door meer onderzoekers is gevonden, of dat het een toevallige Zaandamsche vondst is, misschien veroorzaakt door een te klein aantal waarnemingen op de school M. U. L. O..

Ik wijs er nog op, dat ENKLAAR in zijn dissertatie berekende, dat ongeveer $\frac{1}{4}$ pCt. der lotelingen en dienstplichtigen behoorende tot de burgerklasse voor verkromming van de wervelkolom werd afgekeurd, terwijl dit percentage voor de gegoeden ongeveer $\frac{1}{2}$ pCt. bedroeg. Dus ook hier meer afwijkingen bij de rijkere.

Zaandam, 7 September 1919.

C. J. VAN DER LOO.

DE REORGANISATIE VAN HET VAN ITERSÓN-ZIEKENHUIS TE GOUDA.

I.

De afdeeling Goeree en Overflakkee der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, gehoord de motie van de afdeeling Gouda en omstreken van die Maatschappij, in zake de benoeming van geneesheer-directeur van het VAN ITERSÓN-ziekenhuis,

incompetent zijnde een oordeel uit te spreken over de reorganisatie van dit ziekenhuis,

spreekt haar sympathie uit voor collega CLEYNDERT,

en verwacht, dat de Goudsche geneesheeren — de benoeming nu eenmaal geschied zijnde — collega CLEYNDERT een „fair trial” zullen geven als geneesheer-directeur van bovengenoemd ziekenhuis.

Stellendam,

8 September 1919.

Het bestuur der afdeeling,

Dr. J. A. HERS, *voorzitter.*

Dr. P. J. MULDER, *secretaris.*

W. SNEYDERS DE VOGEL.

II.

Nu de heeren voortgaan hun motie te handhaven en te verdedigen, zal ik mij duidelijker nog dan voorheen uitspreken. De motie bevat aantijgingen tegen mij, uitgaande van de meening, als zou ik CLEYNDERT als n°. 1 aanbevolen hebben. Dat laatste is *onjuist*. De motie bevat vervolgens een diskwalificatie van den benoemden geneesheer-directeur, die onverdiend is. De diepe verontwaardiging, welke de motie ten slotte uitdrukt over de houding van het gemeentebestuur te Gouda, laat ik buiten beschouwing. Dat moge plaatselijk uitgevochten worden. Wel acht ik het nuttig er op te wijzen, dat die diepe verontwaardiging gevoeld wordt over een vergrijp, waaraan de Goudsche artsen in één adem zichzelf tegenover CLEYNDERT en mij schuldig maken.

Daar de motie op de *onjuistheid* steunt, dat ik CLEYNDERT als n°. 1 heb aanbevolen, valt zij bij eenig nadenken in stukken uiteen. CLEYNDERT was één van de drie door mij aanbevolenen. Nadrukkelijk heb ik het gemeentebestuur van Gouda verzocht zijn keuze zelfstandig uit het drietal te doen, na een beschrijving van ieders hoedanigheden, gegrond op nauwkeurige inlichtingen, te hebben gegeven. Zonder dat de Goudsche artsen mijn onderzoek kennen, en, erger nog, zonder dat zij zelve een degelijk onderzoek naar CLEYNDERT's hoedanigheden als mensch en geneesheer instellen, wordt hij door hen afgebroken, in het publiek incompetent verklaard. Is dat een werkmethode — vraag ik —, die door den beugel kan? In plaats van mij te verzoeken in het openbaar het bewijs van geschiktheid te leveren, was het hun plicht geweest de

ongeschiktheid van CLEYNDERT aan te toonen, alvorens hem uit hun omgeving te stooten en publiek aan de kaak te stellen. Ik heb mij met opzet tot nu toe onthouden, een levensbericht van CLEYNDERT in het openbaar te geven. Dit was slechts op zijn plaats in de raads-kamer van Gouda. Maar ik wil hen, die er belang in stellen, nog wel meer op het spoor brengen. Ter informatie over de geschiktheid van CLEYNDERT moge dienen, dat hij achtereenvolgens assistent was bij prof. VAN RIJNBEEK, J. ED. STUMPF, geneesheer-directeur van het Binnengasthuis, en dr. VERMEIJ, oud-chirurg van het Burgerziekenhuis. Van deze drie chefs heb ik destijds warme aanbevelingen ontvangen, die CLEYNDERT's kennis, werkkraft en werklust, den aangenamen persoonlijken omgang e. a. in het licht stellen. De particuliere praktijk, die CLEYNDERT, lichtelijk gedwongen, daarna inging, bracht hem een schitterende bron van inkomsten, die hij nu aan meer wetenschappelijk werk gaat opofferen. In Middelharnis staat hij als fatsoenlijk, degelijk en energiek te boek, zoowel bij het publiek als bij zijn collega's. De burgemeester van Gouda, vroeger te Middelharnis, had over dien tijd eenige goede wenken aan de geneesheeren kunnen geven. Ten overvloede deel ik nog mede, dat ik CLEYNDERT vóór zijn sollicitatie slechts eens ontmoet heb, toen ik jaren geleden het Burgerziekenhuis bezocht. Bij die gelegenheid bracht dr. STEPHAN, de geneesheer-directeur, mij in kennis met CLEYNDERT, over wien hij zich zeer vleidend uitliet. STEPHAN is helaas overleden, VERMEIJ leeft gelukkig nog en zal het gunstig oordeel van den directeur over CLEYNDERT wel bevestigen kunnen, aan wie belangstelt het te vernemen.

Het moge den onbevooroordeelde na deze uiteenzetting duidelijk zijn, dat de geschiktheid van CLEYNDERT aan een veelzijdig onderzoek getoetst is. Tevens zal daaruit blijken, dat de Goudsche Kring de ongeschiktheid van CLEYNDERT ondoordacht uitsprak. Voeg daarbij het gemis aan een goede opvatting der taak, die een geneesheer-directeur moet vervullen, dan wordt de actie, die de Goudsche artsen op touw hebben gezet, nog meer onheil stichtend. Mijn rapport is niet begrepen, waar ik de functie van den geneesheer-directeur heb behandeld. Behalve op geneeskundige bekwaamheden heb ik daarin den nadruk gelegd op kennis der verpleging, menschenkennis, karakter e. d. m.. Blijkbaar zien de Goudsche artsen dit over het hoofd, hechten alleen aan het geneeskundige specialisme, en willen mij dezelfde meening opdringen. Met inachtneming zoowel van specifiek geneeskundige bekwaamheden als van alle andere hoedanigheden, van belang voor een goede vervulling van de taak van geneesheer directeur, heb ik mijn advies inzake de vacature aan het gemeentebestuur van Gouda gegeven. Zoowel voor den geneesheer-directeur te Gouda als voor dien in den Haag, Amsterdam of elders is van toepassing, dat hij èn als geneesheer èn als directeur geschikt moet zijn. Nu spreekt het vanzelf, dat het volmaakte onbereikbaar is en men zich bij een keuze moet laten leiden door tal van overwegingen, ten slotte wikkende en wegende een beslissing moet nemen. Het resultaat is meestal, dat niet ieder met die beslissing zich kan vereenigen. Ik kan mij dan ook zeer goed voorstellen, dat de gevallen beslissing te Gouda niet allen bevredigt. Maar is dat een reden om, wien het geldt, zonder vorm van proces af te maken? M. i. is de motie der artsen van Gouda e. O. in strijd met maatschappelijke en collegiale opvattingen, en daarom een gevaar voor den goeden naam van de Ned. Maatschappij tot bevordering der geneeskunst.

Amsterdam, 8 September 1919.

J. L. C. WORTMAN.

Naar onze meening is deze zaak thans voldoende van alle kanten besproken. Wij sluiten derhalve de gedachtenwisseling.

Redactie.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

BERLIJN. — De regeeringsprofessoraten. De geneeskundige en politieke bladen zijn nog niet tot rust gekomen over de benoeming van DREUW (leerstoel voor „moderne bestrijding der prostitutie”) en FRIEDMANN tot buitengewone hoogleraren,